

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/332/2020
Identifikačné číslo spisu:	8814205774
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8814205774.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: X.. X. F., bývajúcej v M., S. XXE, proti žalovanému: Zariadenie pre seniorov, so sídlom vo Vranove nad Topľou, Sídlisko 1. mája 73, zastúpenému JUDr. Martinou Fabianovou, advokátkou so sídlom v Hencovciach, Hencovská 2043, o určenie neplatnosti závetu, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 3C/101/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. mája 2019 sp. zn. 5Co/142/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí druhým) z 28. februára 2018, č. k. 3C/101/2014 - 151 určil, že závet poručiť F. U., narodeného XX. X. XXXX, ktorý zomrel XX. J. XXXX, naposledy bytom V. XXXX/XX vo W. S. N.J. vyhotovený 24. mája 2013 vo Vranove nad Topľou je neplatný, žalobkyni priznal trovy konania v celom rozsahu, o ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 21 ods. 4 zák. č. 523/2004Z.z., § 6 ods.1, ods. 4 zák. č. 138/1991Zb., § 480 ods. 1, § 476b, § 476f, § 476 ods. 1, § 116 a § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že v dedičskom konaní po nebohom F. U., č. k. 5D 171/2013 notár si vyžiadal od Okresného súdu vo Vranove nad Topľou zo spisu N 9/88, Nz 10/88 zápisnicu o vyhlásení závetu a opis závetu - notárskej zápisnice napísanej na Štátnom notárstve vo Vranove nad Topľou 11. januára 1988, podľa ktorej sa dostavil ku štátnej notárke JUDr. Dariny Breznovčákovej F. U. nar. XX. X. XXXX, ktorého totožnosť bola preukázaná zákonným spôsobom s tým, že požiadal, aby do notárskej zápisnice pojala závet, podľa ktorého pre prípad svojej smrti všetok svoj majetok hnutelný ako aj nehnuteľný zanecháva mal. X. Z. nar. XX. J. XXXX. Tento závet je dvakrát podpísaný podpisom F. U., opatrený pečiatkou Štátne notárstvo vo Vranove nad Topľou. Ďalej zistil, že na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou sp. zn. 5D 171/2013 sa nachádza závet, podľa ktorého F. U. nar. XX. X. XXXX, zanecháva svoje nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území W. S. N., vedené na liste vlastníctva č. XXX zariadeniu pre

seniorov so sídlom Sídliisko 1. mája 73, Vranov nad Topľou. Uvedený podpis bol opatrený vlastnoručným podpisom poručiteľa F. U. aj podpismi svedkýň Z. P. a X. Y.. Súd po preskúmaní závetu poručiteľa nebohého F. U. dospel k záveru, že závet z 11. januára 1988, je platný, keď nebohý poručiteľ F. U. tento závet vlastnoručne podpísal. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že išlo o jeho skutočnú vôľu takýto závet zriadiť, že po vyhotovení závetu, ktorý bol vyhotovený na jeho žiadosť a v zmysle jeho pokynov, bol tento závet prečítaný a poručiteľ F. U. ho vlastnoručne podpísal, spolu aj s prítomnými svedkyňami. V prípade druhého závetu, na základe ktorého poručiteľ zanechal nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k. ú. W. S. N. v prospech žalovaného, dospel k záveru o nespôsobilosti svedkýň Y. a P. pri spísaní závetu, keď svedkyňa Y. pracovala ako vedúca opatrovateľského úseku u žalovaného a preto mala ako zamestnankyňa žalovaného záujem na spísaní tohto závetu v prospech žalovaného, teda ako zamestnankyňa žalovaného nemohla vystupovať nestranne v pozícii svedka závetu. V prípade svedkyne P. uviedol, že táto pracuje ako vedúca oddelenia organizačných a sociálnych služieb mestského úradu vo Vranove nad Topľou, pričom žalovaný je rozpočtovou organizáciou mesta Vranou nad Topľou, poručiteľ bol premiestnený z nemocnice do zariadenia žalovaného na podnet tejto svedkyne a U.. Q. najprv zariadil predaj domu poručiteľa a po jeho neúspešnej realizácii, došlo k spísaniu namietaného závetu. Uzavrel, že aj uvedená svedkyňa mala záujem na poslednej vôli poručiteľa v prospech žalovaného. Súčasne mal súd prvej inštancie za to, že žalovaný ako rozpočtová organizácia nemohol vo vlastnom mene nadobudnúť majetok dedením. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojitosti s § 261 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 30. mája 2019 sp. zn. 5Co/142/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktorému predchádzalo, dospel k záveru, že súd dostatočne zistil skutkový stav a na základe toho dospel ku správny záverom a tieto správne právne posúdil. Uviedol, že v danom prípade sa jednalo o alografický závet, kde závetným dedičom bola právnická osoba a preto nespôsobilým svedkom tohto závetu bola iba svedkyňa Y. ako zamestnankyňa žalovaného, lebo u nej nie je možné dobre rozlíšiť, do akej miery jej konanie ovplyvňuje jej vzťah k zamestnávateľovi a jej záujem na pomeroch zamestnávateľa a nemožno preto u nej ani predpokladať, že by svoje svedectvo o poručiťovej poslednej vôli poskytla vždy pravdivo, alebo že by jej svedectvo o poručiťovej poslednej vôli muselo byť vždy a každým pokladané za vierohodné. Poukázal na ustanovenie § 21 ods. 4 zákona č. 523/2004Z. z. a § 6 ods. 4 zákona č. 138/1991Zb., z ktorých vyplýva, že rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie nemajú spôsobilosť vlastniť majetok a hoci môžu vo vlastnom mene nadobúdať práva a zaväzovať sa, majetok, ktorý je organizácii zverený pri jej zriadení, ako aj majetok, ktorý nadobudne počas svojej existencie, je vždy iba majetkom obce. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP. Dovolateľ namietal, že sudy nižších inštancií nesprávne vyhodnotili skutočnosti svedčiace tomu, že svedkyňa Y. bola spôsobilým svedkom závetu poručiteľa, nevychádzali zo zisteného skutkového stavu a sú arbitrárne. Bol názoru, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno, pretože v konaní nepreukázala, že svedkyňa Y. bola nespôsobilá na podpísanie závetu a že nevyhovenie závetu by pociťovala ako vlastnú ujmu. Uviedol, že súd mal rešpektovať vôľu poručiteľa smerujúcu k výberu svedkov jeho závetu, keď okruh osôb, ktorým poručiteľ dôveroval bol veľmi úzky a orientoval sa iba na zamestnancov žalovaného. Poukázal na to, že súd pri rozhodovaní vôbec nevzal do úvahy „kvalitu“ vzťahov medzi svedkyňami a závetným dedičom, teda žalovaným, iba konštatoval ujmu, ale tá nebola preukázaná žiadnymi dôkazmi zo strany žalobkyne. Záverom uviedol, že žaloba bola podaná podľa Občianskeho súdneho poriadku, pričom podľa súčasne platného CSP žalobná žiadosť musí znieť na určenie právnej skutočnosti a nie na určenie neplatnosti právneho úkonu. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolateľ konkrétne neoznačil, ktoré procesné práva nemohol v konaní pred súdmi uplatniť a v čom spočíva nezákonný postup súdov, ktorým utrpel ujmu na

svojich právach. V ďalšom rozoberala skutkový a právny stav sporu. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd SR ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Porušenie práva na spravodlivý (riadny) proces nie je však možné vykladať tak, že by sa dovolateľovi garantoval úspech v konaní, či sa zaručovalo právo na rozhodnutie zodpovedajúce jeho predstavám (I. ÚS 50/04). Okolnosť, že dovolateľ so závermi či názormi odvolacieho súdu nesúhlasí, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť dovolania.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

9. V danom prípade žalovaný namieta, že postupom súdov oboch nižších inštancií bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces tým, že sudy nižších inštancií nevychádzali zo zisteného skutkového stavu, nesprávne vyhodnotili skutočnosti svedčiace tomu, že svedkyňa Y. bola spôsobilým svedkom závetu poručiť a sú arbitrárne.

10. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

11. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CP. Sudy oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktorý v spätosti s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú, kompletizujúcu jednotu) sa vysporiadava so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovaného a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií vyplýva, že v prípade závetu, na základe ktorého poručiť zanechal nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k. ú. W. S. N. v prospech žalovaného, dospeli sudy k záveru o nespôsobilosti svedkýň Y. a

P. pri spísaní závetu, keď svedkyňa Y. pracovala ako vedúca opatrovateľského úseku u žalovaného a preto mala ako zamestnankyňa žalovaného záujem na spísaní tohto závetu v prospech žalovaného, teda ako zamestnankyňa žalovaného nemohla vystupovať nestranne v pozícii svedka závetu a svedkyňa P. pracuje ako vedúca oddelenia organizačných a sociálnych služieb mestského úradu vo Vranove nad Topľou, pričom žalovaný je rozpočtovou organizáciou mesta Vranou nad Topľou, porúčiteľ bol premiestnený z nemocnice do zariadenia žalovaného na podnet tejto svedkyne a U.. Q. najprv zariadil predaj domu porúčiteľa a po jeho neúspešnej realizácii, došlo k spísaniu namietaného závetu a teda aj táto svedkyňa mala záujem na poslednej vôli porúčiteľa v prospech žalovaného. Je z nich zrejmé, z akých právnych úvah súdy vychádzali, keď dospeli k záveru, že závet spísaný na Štátnom notárstve vo Vranove nad Topľou 11. januára 1988 je platný a žalobe vyhovel. Ich myšlienkový postup je dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali.

12. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalovaný sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

14. K dovolacej námietke dovolateľa, že súdy nižších inštancií vykonané dokazovanie nesprávne vyhodnotili dovolací súd uvádza, že právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Dovolací súd v rozhodovanom spore však nezistil, že by postupom súdov oboch nižších inštancií došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces uvedeným spôsobom, ani že zistenie skutkového stavu by bolo *prima facie* natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť (porov. I. ÚS 6/2018), a ani že prijaté právne závery by boli v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, resp. že by

z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývali (porov. I. ÚS 243/07).

15. K dovolacej argumentácii žalovaného dovolací súd uvádza, že i keď predchádzajúca právna úprava ukladala účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, súd nebol viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nebol povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie toho, či sa vyhovie návrhu na vykonanie dokazovania a ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, bolo vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Najvyšší súd to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania. Aj v ďalšom rozhodnutí R 125/1999 najvyšší súd vysvetlil, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nemožno to považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Aj v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov vyššie uvedených skutočností. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Nová právna úprava na samej podstate týchto skorších právnych záverov najvyššieho súdu nič nezmenila.

16. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 188/06), a tým k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Prípustnosť jeho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP preto nevyplýva.

18. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je spôsobilá založiť ani dovolacia námietka žalovaného týkajúca sa nesprávneho hodnotenia súdom vykonaného dokazovania, či nesprávneho právneho posúdenia veci. Neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení, nesprávnosť týkajúca sa hodnotenia dôkazov súdom a ani nesprávne právne posúdenie veci nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (pozri R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, napríklad sp. zn. 2Cdo/130/2011, 3Cdo/248/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

19. Súdny nižších inštancií správne v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vykonané dôkazy vyhodnotili jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP), ako aj náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP.

20. Vzhľadom na námietky žalovaného smerujúce najmä k nevyváženému hodnoteniu dokazovania dovolací súd uvádza, že v dovolacom konaní nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd zároveň pripomína, že podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli strany. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné (ktorú vadu v posudzovanom spore dovolací súd nezistil), nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97). Aj tieto námietky žalovaného preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP za neopodstatnené.

21. K námietke žalovaného, že žalobkyňa mala žalobou žiadať určenie právnej skutočnosti podľa § 175 CSP dovolací súd uvádza, že novú právnu úpravu prípustnosti žalôb podľa § 137 v CSP je potrebné v zmysle § 470 ods. 1 CSP aplikovať aj na konania začaté a neskončené pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP, ak nie je v CSP uvedené inak (napr. v ust. § 470 ods. 2 CSP). Oproti pôvodnej právnej úprave v OSP rozlišuje žaloby na určenie práva (§ 137 písm. c/ CSP) a žaloby na určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d/ CSP). U žalôb na určenie práva nová právna úprava zotrvala na preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (s výnimkou, ak tento naliehavý záujem vyplýva z osobitného predpisu). U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmienila nová právna úprava možnosť ich podania vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Podľa novej právnej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu. Táto právna úprava však nebola v čase podania žaloby účinná; súd musí úkony strán sporu (§ 470 ods. 2 CSP) posudzovať podľa účinkov a podmienok uvedených v OSP v znení účinnom v čase ich uskutočnenia. Bolo preto potrebné osvedčiť naliehavý právny záujem výlučne vo vzťahu k pôvodne predvídanému postupu v ust. § 80 písm. c/ OSP (rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/15/2017, sp. zn. 6Cdo/30/2018, 4Cdo/17/2019 a 5Obo/12/2018). Súdna prax pozná rozhodovanie žalôb o určenie neplatnosti závetu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/7/2021).

22. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

23. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP a žalobkyni nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania, nakoľko jej v dovolacom konaní žiadne nevznikli.

24. Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.